

Sygn. akt III CO 1058/22

POSTANOWIENIE

Dnia 17 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Misiurek

w sprawie z powództwa E. I.
przeciwko G.S.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 17 listopada 2022 r.,
na skutek wystąpienia przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu
o przekazanie sprawy I ACa 1201/22
do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu,

**odmawia przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi
równorzędnemu.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Poznaniu złożył do Sądu Najwyższego wniosek o przekazanie innemu sądowi równorzędnemu z sądem występującym w trybie art. 44¹ k.p.c. sprawy z powództwa E. I. przeciwko G. S. o zapłatę. W uzasadnieniu wskazał, że w rozpoznawanej sprawie powódka jest małżonką sędziego orzekającego w wydziale cywilnym sądu podległego sądowi rozpoznającemu apelację, a rozpoznanie apelacji przez sąd przełożony nad sądem, w którym pracuje mąż powódki może rodzić w powszechnej opinii przekonanie, że wydanie bezstronnego orzeczenia jest niemożliwe ze względu choćby na domniemane kontakty towarzyskie oraz zawodowe między sędziami, którzy ze względu na strukturę organizacyjną sądów mają okazje do ich nawiązywania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wprowadzony ustawą z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1469 ze zm., dalej jako: „ustawa nowelizująca”) art. 44¹ k.p.c. stwarza możliwość przekazania przez Sąd Najwyższy konkretnej sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z sądem występującym, jeżeli wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości, w szczególności względ na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego (§ 1); o przekazanie sprawy może wystąpić sąd właściwy (§ 2). Przepis ten wszedł w życie z dniem 7 listopada 2019 r. Ma jednak zastosowanie także w sprawach, w których postępowanie zostało wszczęte przed tym dniem (art. 9 ust. 2 ustawy nowelizującej, zob. również postanowienia Sądu Najwyższego: z 19 grudnia 2019 r., V CO 294/19, nie publ. i z 29 stycznia 2020 r., V CO 8/20, nie publ.).

Należy podkreślić, że kwestia właściwości sądu musi być oceniana w kontekście Konstytucji (zob. art. 45 Konstytucji RP, zapewniający i kształtujący prawo do sądu właściwego), zaś rozwiązanie przyjęte w art. 44¹ k.p.c. stanowi wyjątek od kodeksowej zasady rozpoznawania sprawy przez sąd właściwy miejscowo. W konsekwencji art. 44¹ k.p.c. powinien być interpretowany w sposób ścisły. Do przekazania sprawy do innego sądu może zatem dojść jedynie w razie powstania okoliczności faktycznych odnoszących się do przedmiotowych lub podmiotowych cech konkretnej sprawy, świadczących jednoznacznie o tym, że rozpoznanie sprawy przez sąd właściwy według przepisów k.p.c. byłoby niezgodne z interesem publicznym i sprzeciwiałoby się dobru wymiaru sprawiedliwości, albowiem godziłoby w społeczny odbiór sądu jako bezstronnego (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 maja 2020 r., sygn. akt V CO 1/20, nie publ.).

Przytoczone przez Sąd Apelacyjny okoliczności dotyczące więzi małżeńskiej powódki z sędzią orzekającym w wydziale cywilnym sądu podległego sądowi rozpoznającemu apelację nie stanowią dostatecznej podstawy do uznania, że dobro wymiaru sprawiedliwości, a w szczególności względ na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego, wymaga rozpoznania tej sprawy przez inny sąd równorzędny.

Należy podkreślić, że okoliczności wynikające z przesłanki dobra wymiaru sprawiedliwości muszą być realne i stwarzać rzeczywiste zagrożenie dla prawidłowości funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości. Obawa wystąpienia w opinii społecznej przekonania, że sprawa nie zostanie w tym sądzie bezstronnie rozpoznana musi być realna, a nie hipotetyczna. Nie uzasadniają istnienia takiej obawy okoliczności wskazane przez Sąd Apelacyjny, tym bardziej wobec możliwości ewentualnego skorzystania z instytucji wyłączenia sędziego.

Z uwagi na powyższe Sąd Najwyższy uznał, że nie ma podstaw do zastosowania instytucji przewidzianej w art. 44¹ k.p.c.

[as]